

Коментар НРА «Рюрік» до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо упередження (мінімізації) негативного впливу на стабільність банківської системи»

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо упередження (мінімізації) негативного впливу на стабільність банківської системи» №4938 було зареєстровано в Мініюсті 27.05.2014 р. Закон набув чинності 04.07.2014 р. під №1586-VII.

Документ було опубліковано в офіційному друкованому виданні «Відомості Верховної Ради України» №33 від 15.08.2014 р.

Метою прийняття Закону є створення ефективних механізмів, здатних забезпечити стабільність банківської системи під час кризових явищ. З цієї причини ним запроваджено удосконалені правові важелі, що дозволять Національному банку України здійснювати більш ефективне банківське регулювання у разі стрімкого погіршення ситуації на фінансовому ринку та надають можливість приймати рішення, які упередять вплив кризових явищ на стабільність банківської системи.

Запроваджені Законом зміни, зокрема, передбачають:

- надання НБУ права встановлювати особливості банківського регулювання і надання банківських послуг у разі стрімкого погіршення ситуації на фінансовому ринку;
- набрання чинності нормативно-правовими актами НБУ після їх офіційного опублікування, без здійснення державної реєстрації Міністерством юстиції України;
- надання Національному банку України права відкликати банківську ліцензію у разі:
 - порушення банківського законодавства;
 - порушення законодавства у сфері запобігання легалізації доходів одержаних злочинним шляхом або фінансування тероризму;
 - запровадження особливого періоду (особливого режиму контролю над діяльністю банку).
- надання НБУ права на застосування заходів впливу до банків чи власників істотної участі у банку у разі застосування до них санкцій іноземними державами/міждержавними банками/міжнародними організаціями, тощо.

Додатково зазначаємо, що в результаті набуття чинності Законом №1586-VII змінено визначені ЗУ «Про банки і банківську діяльність» мінімальні обсяги статутного капіталу банків. Так, мінімальний розмір статутного капіталу банку збільшено зі 120 млн. грн. до 500 млн. грн. Згідно з Концепцією реформування банківської системи, підготовленою НБУ, докапіталізація банків має завершитися до 2018 року.

Зауважимо, що на дату написання коментарю, до 16 банківських установ у зв'язку з втратою платоспроможності Фондом гарантування вкладів фізичних осіб (далі – Фонд) було введено тимчасову адміністрацію, окремі банки прийнято рішення ліквідувати. У багатьох з цих банків (Брокбізнесбанк, Реал Банк, Форум Банк тощо) обсяг статутного капіталу перевищував встановлений наразі в якості мінімального рівень в 500 млн. грн.

Зазначаємо, що на думку НРА «Рюрік», збільшення мінімального обсягу статутного капіталу банку не є достатньо ефективним заходом регулювання та підвищення стабільності банківської системи України, адже набагато більш важливими є регулювання напрямків вкладання капіталу, тобто якості активів банку. Законом №1586-VII уточнюється, що у випадку відсутності з боку власників істотної участі у банку дій щодо збільшення обсягу статутного капіталу з метою приведення діяльності проблемної установи у відповідність із вимогами законодавства, до них застосовується штраф у розмірі від п'яти тисяч до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Реалізація цього положення носить неоднозначний характер, враховуючи санкції з боку регулятора, що будуть застосовуватися до банківської установи внаслідок названих дій акціонерів.

Збільшення кількості банківських установ, в яких працює тимчасова адміністрація та за зобов'язаннями яких здійснюється відшкодування коштів вкладникам, очікувано призведе до нарощення обсягів витрат Фонду.

Законом №1586-VII внесено зміни до Закону «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», згідно з якими у разі наявності ризику недостатності коштів Фонду, за умови відсутності у Законі про Державний бюджет України на поточний рік бюджетних призначень у необхідному Фонду розмірі, Фонд подає Міністерству фінансів України заявку на отримання кредиту (внеску на безповоротній основі) за рахунок державного бюджету із зазначенням його розміру.

Додатково, у відповідності до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» (щодо фінансової підтримки Фонду гарантування вкладів фізичних осіб)» від 17.06.2014 р., Кабінету міністрів України надається право здійснювати випуски облігацій внутрішньої державної позики в обмін на ці облігації фінансових векселів, виданих Фондом гарантування вкладів фізичних осіб, з відповідним коригуванням граничного обсягу державного боргу, визначеного ст. 5 Закону про Державний бюджет. Враховуючи низьку вірогідність виконання власних зобов'язань за векселями з боку Фонду, перед КМУ постає питання пошуку інших джерел погашення ОВДП, зокрема – здійснення нових емісій, що спричинятиме тільки поступове зростання внутрішнього державного боргу з перенесенням боргового навантаження на основних покупців ОВДП – НБУ та комерційні банки.

Аналітичний департамент НРА «Рюрік» буде відслідковувати реалізацію положень Закону щодо упередження (мінімізації) негативного впливу на стабільність банківської системи, а також їх вплив на діяльність банківської системи України.

РЕЗЮМЕ

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо упередження (мінімізації) негативного впливу на стабільність банківської системи» №4938 було зареєстровано в Мініюсті 27.05.2014 р. Закон набув чинності 04.07.2014 р. під №1586-VII.

В результаті набуття чинності Законом, змінено визначені ЗУ «Про банки і банківську діяльність» мінімальні обсяги статутного капіталу банків. Так, мінімальний розмір статутного капіталу банку збільшено зі 120 млн. грн. до 500 млн. грн. Згідно з Концепцією реформування банківської системи, підготовленою НБУ, докапіталізація банків має завершитися до 2018 року.

Законом уточнюється, що у випадку відсутності з боку власників істотної участі у банку дій щодо збільшення обсягу статутного капіталу з метою приведення діяльності проблемної установи у відповідність із вимогами законодавства, до них застосовується штраф у розмірі від п'яти тисяч до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Внесено зміни до Закону «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб», згідно з якими у разі наявності ризику недостатності коштів Фонду, за умови відсутності у Законі про Державний бюджет України на поточний рік бюджетних призначень у необхідному Фонду розмірі, Фонд має можливість отримання кредиту (внеску на безповоротній основі) за рахунок державного бюджету.

У відповідності до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» (щодо фінансової підтримки Фонду гарантування вкладів фізичних осіб)» від 17.06.2014 р., КМУ надається право здійснювати випуски облігацій внутрішньої державної позики в обмін на ці облігації фінансових векселів, виданих Фондом гарантування вкладів фізичних осіб.

Відповідальний за випуск:

Директор з розвитку НРА «Рюрік»,
к.е.н. Долінський Леонід Борисович,
тел. (044) 383-04-76

Відповідальний аналітик:

Фінансовий аналітик
Ярош Станіслава Сергіївна,
тел. (044) 484-00-53, вн.109